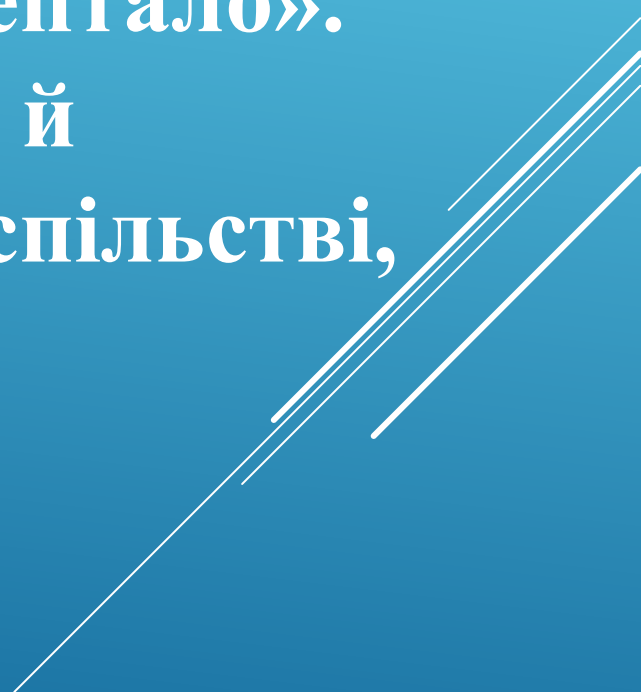

Володимир Дрозд

«Білий кінь Шептало»

Тема уроку

ВОЛОДИМИР ДРОЗД. «Білий кінь Шептало».
Проблема свободи і неволі, особистості й
натовпу, дійсності та мрії, людини в суспільстві,
її знеособлення

Three white lines of varying lengths and slopes are positioned in the bottom right corner of the slide, creating a modern, abstract graphic element.

Аналіз контрольної роботи

Три основні жанрові форми прози ...

Прозовий твір малого обсягу з динамічним розвитком сюжету. Зображується один епізод або подія з життя героя — це ...

Прозовий твір, у якому органічно поєднується елементи реального та фантастичного, побутового та міфологічного, дійсного та уявного, таємничого називається ...

Хто ступив кілька кроків, гепнувся у грязюку і покотився по дорожній хлюпавці?

**Який художній засіб використано у висловлюванні
"...мовчала трава, мовчало віддалік громаддя копниць..."**

Думка письменника про зображувані в творі явища, виражена в художніх образах — це ...

Це спосіб двопланового художнього зображення, що ґрунтується на прихованні реальних осіб, явищ і предметів під конкретними художніми образами з відповідними асоціаціями.

Відповіді

Оповідання, повість, роман

оповідання

химерний

кінь Шептало

метафора

ідея

алегорія

Перечитайте сторінки веселої автобіографії під назвою «Як я народився» чи в'язку небилиць із далекого минулого, чи фантастичне оповідання «Пігмаліон», чи, наприклад, притчу «Сонце», і перед вами відкриється багатобарвний, іронічно-химерний, парадоксально «зміщений» світ казкових образів і реальних проблем...

Його звернення до умовно-символічних засобів відображення зумовлено прагнення поглибити й урізноманітнити аналіз соціально-морального стану сучасника.

М. Жулинський

Життя закоротке для щастя, а
задовге для терпіння.

Народна мудрість

Several thin, parallel white lines of varying lengths and angles are positioned in the bottom right corner of the image, creating a modern, abstract graphic element.

Епіграф до твору:

*...сутеніє; раптом
на галявині — кінь — самотній.*

Р.М.Рільке

Володимир Дрозд

Білий кінь Шептало

Тема: розповідь про буденне
життя коня Шептала.

Білий кінь
Шептало

Володимир Дрозд

Ідея: возвеличення гармонії,
яка простежується у
взаємостосунках людини
із світом тварин.

Володимир Дрозд

Білий кінь Шептало

Основна думка: людина і природа — взаємопов'язані, бо становлять єдине ціле.

Жанр: оповідання.

Проблематика:

- ✓ духовне виховання і вартість життя;
- ✓ свободи і неволя;
- ✓ внутрішній конфлікт і свободи;
- ✓ війна і відчуження.

Композиція

Експозиція: знайомство читача з конем.

Зав'язка: Степан з конем Шепталом вирушив за зеленим харчем для свиней.

Кульмінація: Шептало на волі, насолодження нею.

Розв'язка: повернення коня додому.

Лейтмотив твору:
краса природи належить
тому, хто її розуміє, цінує,
вшановує.

Головні герої оповідання «Білий кінь Шептало»:

кінь Шептало
конюх Степан

Білий кінь

Наші предки вірили в те, що колісницю Сонця возять білі коні. При арконському храмі пошановували білого коня, присвяченого Світовиду.

Кельтську богиню творення Епону часто зображували верхи на білому коні.

Отже, образ білого коня асоціюється з благородством, вищістю, обраністю.

Складаємо інформаційне гроно

Що ж собою символізує білий кінь?

- *Індивідуальність*
- *Благородство*
- *Особливість*
- *Творчість*
- *Чистота*
- *Світло*
- *Мрія*

- Які з цих слів ми можемо віднести до білого коня Шептала? Свою відповідь обґрунтуйте.
- А чи стали якісь з цих слів ключовими у проблематиці оповідання? Які саме?

Мрії та дійсність

Однією з ключових проблем твору є
проблема мрії і дійсності.

Циркова арена

Творча праця

Свобода

**Бути особливим,
зберегти власне «я»**

**Бути гордими і
незалежними**

МРІЇ

Колгоспна стайня

**Одноманітне ходіння по
колу**

**Покірність робочої
худобини**

Стає частиною натовпу

**Боїться Степанового
батога**

ДІЙСНІСТЬ

Характеристикою образу коня Шептала

1. Походження коня, його масть.
2. Особливе становище Шептала на стайні (в табуні).
3. Удавана покірність.
4. Несподіваний бунт.
5. Розкіш перебування на волі.
6. Риси характеру коня:
  - а) прагнення до волі, гордість;
  - б) терплячість та покірність;
  - в) вміння пристосовуватись;
  - г) виправдання тиранії;
  - д) небажання виділятись;
7. Повернення до гурту.

Цитатний план

1. «Змалку ненавидів він табун, гурт, і в загорожі, і на пасовиську волів бути сам».
2. «З конюхом у нього особливі стосунки».
3. «Шептало старанно, щоб не виказати засмучення Степановим рішенням, жував скошену вранці траву...»
4. «Вони, люди, знають: на Шептала можна покластися».

5. «Образа була така несподівана, приголомшлива, глибока...»
6. «І тоді сталося несподіване для хлопчика, для Степана і для самого Шептала».
7. «Білий кінь сп'яніло заіржав, не в силі стриму-вати буйної радості».
8. «Шепталові неждано закортіло почути Степанів голос».
9. «...вже не був білим конем».
10. «Двір знайомо пахнув перепрілою травою та вівсянкою».

11. «Змалку ненавидів він табун, гурт, і в загорожі, і на пасовиську волів бути сам».
12. «З конюхом у нього особливі стосунки».
13. «Шептало старанно, щоб не виказати засмучення Степановим рішенням, жував скошену вранці траву...»
14. «Вони, люди, знають: на Шептала можна покластися».
15. «Образа була така несподівана, приголомшлива, глибока...»

16. «І тоді сталося несподіване для хлопчика, для Степана і для самого Шептала».
17. «Білий кінь сп'яніло заіржав, не в силі стримувати буйної радості».
18. «Шепталові неждано закортіло почути Степанів голос».
19. «...вже не був білим конем».
20. «Двір знайомо пахнув перепрілою травою та вівсянкою».

Чи конфліктує наш герой?

Якщо так, то з ким?

З табуном, конюхом, із самим собою

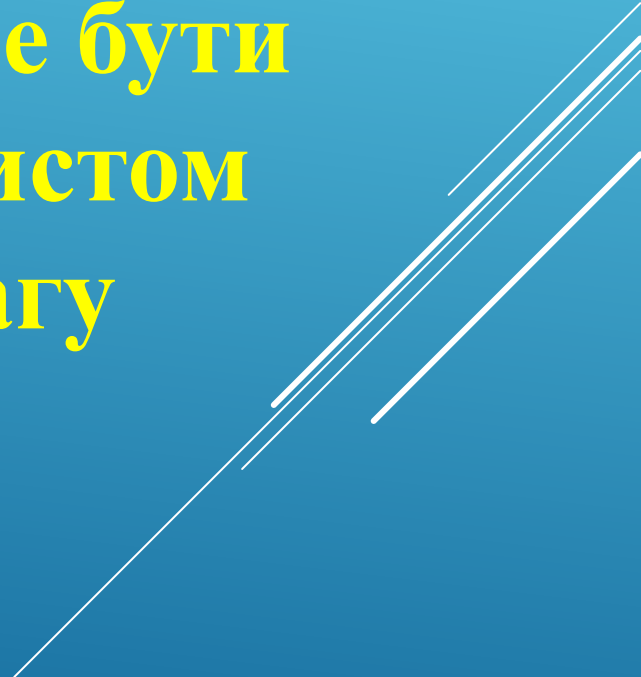
Яке його місце у табуні?

Чи можна навести паралель: кінь у табуні — це людина у суспільстві?

Образ білого коня Шептала

Образ білого коня Шептала — алегоричний.
Він уособлює яскраву людську особистість,
яка під впливом повсякденного життя
втрачає свою **індивідуальність, губить кращі
риси свого характеру, пристосовується,
починає діяти, «як усі».**

Лише на мить вирвавшись із неволі,
кінь відчув себе щасливим, але потім
усе ж дійшов висновку, що **краще бути**
покірним та слухняним під захистом
сильнішого, надавати перевагу
реальності, а не мрії.

Three parallel white lines of varying lengths are positioned diagonally in the bottom right corner of the image, pointing towards the top right.

У кожного є три характери: той,
який йому приписують; той, який
він сам собі приписує; і, нарешті,
той, який є насправді...

Віктор Гюго

Поміркуйте

Чи погоджуєтесь ви зі словами Віктора Гюго?
Як ви вважаєте, якої проблеми з твору може стосуватися ця фраза?

А хто з відомих вам митців також порушував проблему індивідуальності у своїх творах?

Як ви вважаєте, чи є актуальною вона в наш час?

Яким чином люди можуть проявити свою індивідуальність? Чи легко це зробити?

А чи легко зберегти індивідуальність у сучасному світі?

**Письменники-шістдесятники
часто порушують проблему
особистості у суспільстві у своїх
творах, з деякими з них ви вже
знайомі, зокрема:**

- Григій Тютюнник «Дивак»
- Ліна Костенко «Кольорові миші»
- Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти – людина?»
- Володимир Дрозд «Білий кінь Шептало»
- Ірина Жиленко «Підкова»

«Соціалізація душі» (виправдальні підстави для будь-якого стану) головного героя оповідання «Білий кінь Шептало»

Внутрішнє мовлення Шептала містить позитивну характеристику Степана	«Степанова добрість, Степан ніколи не вб'є його, ніколи не посилає на важку роботу, Степан терпить».
Роздуми Шептала про Степана, які є носіями лінії виправдання.	«Степан справді буває дуже злий. Немов щось знаходить на нього, але з ким цього не трапляється, та ще при такій службі. Скільки нас на одні плечі...»

«Соціалізація душі» (виправдальні підстави для будь-якого стану) головного героя оповідання «Білий кінь Шептало»

Сліпа відданість тому, на чиєму боці сила.	«Білому коневі бувало по-справжньому гірко, коли його зневажали та били, але незабаром у Шептала прокидалася винувата довірливість до кривдника».
Духовна деградація.	«Він не мститиметься Степанові за ті випадкові удари, без цього не можна, без цього ніякого порядку не було б серед коней».

Розбіжність між високою самооцінкою людини, гідної поваги, і її низькою соціальною роллю.

Несуміжне протиставлення.	«Вони, люди, знають: на Шептала можна покластися. Такий покірний і роботящий, тільки віжок торкнись, уже чує, вже розуміє, підганяти не доводиться».
Негативний досвід існування в соціумі спричинює духовне спустошення, неспроможність, травмованість вольової сфери.	«Степан озирається і, ніби вперше помітивши Шепталову сваволю, люто блимає з-під рудих брів:— «Ах ти ж, ледаче зілля!» «Робоча худобина, яку вільно запрягати, поганяти, стьобати батогом кожному Степанові».

Розбіжність між високою самооцінкою людини, гідної поваги, і її низькою соціальною роллю.

Поділяємо ті погляди, котрі диктує наша «роль».	«Протягом усього життя в конюшні обманював себе: він давно не був білим конем».
Пристосування до того, що є.	«Хай завтра у привід відправить чи до міста, а згодом вони з конюхом порозуміються. Недаремно ж білим коням дано розум».

Соціальне становище через «батіг», «Степанову руку».

Ідея покарання за непослух.	«Свистів батіг, і вибухав лайкою Степанів голос»: «Батіг гострий, наче коса, — з чіпкої білої сириці, він (кінь) біжить по стерні, а батіг жалить, жалить».
Маніпулювання людиною, її волею.	«Шепталові подумалося, що весь сьогоднішній вечір — і коли біг, вирвавшись із хлопчачих рук, і коли вигулювався серед високих трав та в річці — він відчував владну Степанову руку».

Соціальне становище через «батіг», «Степанову руку».

Інстинкт залежності від можновладців.	«Так застоялий жеребець змагається з вітром у прудкім бігу по колу, напнувши довгі віжки, один кінець яких тримають сильні руки».
Вторгнення у світ почуттів і відчуттів людини зумовлює несправжність її суспільної поведінки.	«Він тільки прикидався покірним і рвав голоблі з останніх сил».

Під впливом соціуму зникає «само-буття» особистості, що, власне, й становить її елітарність, бо ХХ ст. не знає іншої еліти, крім людей, які в несприятливих соціальних обставинах залишилися собою.

В. Дрозд

1. Епіграфом до твору В. Дрозд обрав слова
  - а) Е. Ремарка;
  - б) Р. Рільке;
  - в) О. Пушкіна;
  - г) П. Загребельного.
2. Якої шкоди завдав підпасок коню?
  - а) Поранив ногу;
  - б) вибив око;
  - в) поранив шкіру на спині;
  - г) обпік худобу.

3. Робота, яку недолюблював виконувати білий кінь

- а) перевозити гній;
- б) орати поле;
- в) їздити до міста;
- г) катати малий дітей у святкові дні.

4. Якого кольору був Шептало, коли повернувся додому після вільної прогулянки?

- а) Сірого;
- б) білого;
- в) вороного;
- г) чорного.

5. За Шепталову сваволю Степан називав його
- а) ледачим зіллям;
  - б) старою клячею;
  - в) лиходієм;
  - г) хитрим стрибунцем.
6. Мати білого коня працювала у
- а) селян, обробляючи землю;
  - б) цирку, розважаючи публіку;
  - в) фермера;
  - г) лісника.

7. **Вирвавшись на волю, кінь Шептало побіг**
- а) до лісу;**
  - б) понад берегом річки, по мілині;**
  - в) вздовж проїжджої частини дороги;**
  - г) додому.**
8. **Стукіт копит коня порівнювався із**
- а) гуркотом на небі;**
  - б) рухом поїзда по залізничній колії;**
  - в) звуком дятла, який перебував на стовбурі дерева;**
  - г) музичним тактом.**

9. Предки Шептала

- а) були спортивними конями;
- б) виступали в цирку;
- в) возили дітлахів;
- г) брали участь у військових подіях.

10. На думку Шептала, головне, що дано білим коням, так це

- а) спритність;
- б) кмітливість;
- в) розум;
- г) вміння поводити себе з людиною.

11. Як білий кінь охарактеризував сам себе?

Він був:

- а) брикливим і жорстоким;
- б) байдужим до всього;
- в) принциповим і водночас відповідальним;
- г) покірним і роботящим.

12. Про що розповідала мати Шепталу, коли той був малим?

- а) Важке коняче життя;
- б) дідів і прадідів;
- в) майбутню його красу, силу і велич;
- г) необхідність якісного харчування.

*Володимир
Черватюк*

**В. Черватюк
«Перші промені»**

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- ▶ Знати зміст усього твору, уміти переказувати, виділяти головне, коментувати, пояснювати підтекст, робити висновки.